

ВЛАДИМИР МИХАЙЛОВ СКУЧЕН РАЗГОВОР НА РАЗСЪМВАНЕ

Превод от руски: [Неизвестен], 1972

chitanka.info

Гласът на Серов беше неприятен. Като че ли някаква муха се биеше, биеше, биеше в илюминатора... Горин въздъхна дълбоко, но минаха още няколко минути, докато успя да разчлени това бръмчене на съставките му. Най-сетне започна да разбира думите.

— Горин! — мънкаше Серов. — Колега Горин! Чувате ли ме?

— Чувам ви — неохотно отвърна Горин. Не му се щеше да разговаря.

— За какво се замислихте?

— За нищо. За какво да мисля тук?

— Грешите, колега! Дълбоко грешите! Трябва именно да се мисли! — Серов произнесе думите с оня тон, с който четеше лекциите си вече години наред; по гласа на стареца не можеше да се разбере какви чувства го вълнуват в момента и вълнуват ли го изобщо: гласът му винаги скърцаше като зле сглобен механизъм. — Да се мисли! Да се мисли! Да се анализира, да се правят изводи!

Горин безгласно изстена. Ясно бе, че не ще се отърве и онзи няма да го остави на мира.

— Съгласен съм с вас, професоре — каза той, произнасяйки колкото можеше по-ясно думите.

— Ето това е чудесно! Това е великолепно! Човек трябва да мисли, приятелю! Кажете ми тогава какво именно мислите за случилото се?

Горин с мъка отвърна поглед от пепелника. Той беше масивен, обикновен; да гледаш такъв пепелник беше приятно, успокояваше го. Сега загледа креслото. Нямаше я меката възглавница, на която така удобно се седеше. Горин тихо изруга.

Серов противно се засмя.

— Това е великолепно! — заяви той. — Това е изчерпателно, ако говорим за емоционалната страна. Но мен ме интересува анализа. В края на краищата ние сме тук, за да наблюдаваме и да правим изводи. Да се върнем тогава към нашата тема. Само кажете как се чувствувате?

— Малко ме боли глава, професоре — отвърна той. — А вие?

Професорът не отговори веднага.

— Предполагам, че „нормално“ ще бъде най-точното определение. На такива като мен твърде малко неща оказват влияние. Ненаправно в института ме наричаха Камила.

— Хм... — Горин почувствува известна неловкост и промърмори нещо, неразложимо на думи. Всеки, който познаваше профила на Серов и маниера му да си вирва главата и да гледа отвисоко, едва ли би сгрешил произхода на прякора. Серов млъкна и след няколко секунди със задоволство произнесе: — Все пак вие не ме слушате. Така предполагах. За какво мислите?

Горин мислеше за Лилия. Креслото до него бе нейното. Но нямаше защо да разправя на Серов за Лилия.

— Ей така — рече той. — Мисля си изобщо...

— Точно това е лошото. Никога не бива да се мисли изобщо. Трябва да се разсъждава конкретно. Нужно е за работата, а и поддържа тонуса. Затова да започнем с анализ на конкретната обстановка.

— Едва ли ще е по силите ни — измърмори Горин. — Ние не сме специалисти.

— Да — рече старецът. — Ние не сме специалисти. Но нашият дълг пред специалистите... Не ме принуждавайте да говоря тривиални неща. Да започнем конкретно.

Горин погледна часовника. Точно казано, това беше неучтиво, но тази мисъл, кой знае защо, го развесели. До изгрева оставаше още малко.

— Само една минута, професоре. Кажете ми: вие оптимист ли сте?

— Аз? Как да ви кажа, приятелю... Предполагам, че ученият по природа следва да бъде голям песимист. Защото като знае колко невъзможно е да постигне крайната цел — абсолютното знание, — той все пак прави всичко възможно да постигне отделни резултати. И се занимава цял живот с това. Цял живот!

И тъй да започнем с това, че на нас ни провървя.

— Провървяло ни?

— Вън от всяко съмнение. Ако не се лъжа, още на никого не се е случило да наблюдава подобно явление. В литературата във всеки случай подобно нещо не е описано... О!

— Какво има?

— А, нищо, дреболия... Затова да не губим време. Не обичам да си губя времето, както знаете. Хайде да анализираме това, което наблюдавахме, и да се опитаме да установим причините.

— Смятате ли, че това би имало никакъв смисъл?

— Когато пристъпвам към работа, аз винаги предпочитам да мисля, че ще се стигне до някакъв резултат и... Да. Нека възстановим последователността на събитията. Взехте ли вече таблетката или още не сте? Що за работник ще бъдете с главоболие. Вземете я веднага. Ето там, вдясно...

— Да, зная — измърмори Горин.

Той преглътна таблетката с малко вода. Оказа се, че е жаден. Таблетката му подействува почти мигновено.

— Това е вече друга работа — рече старецът. — Даже дишането ви се нормализира. И тъй, какво имахме отначало? Предмет...

— По-скоро тяло — отвърна Горин.

— Защо по-скоро? Добре, нека бъде тяло. Така, тяло, което притежава маса... Опитайте се да охарактеризирате масата колкото може по-точно.

Горин замълча, докато пресмяташе.

— Предполагам — рече той, като неволно подражаваше маниера на стареца, — че масата съставляваше... в интересувания ни момент... двадесет и седем хиляди до двадесет и седем хиляди и петстотин тона.

Той се намръщи: червената светлина го дразнеше и звукът от падащите капки също. Но нищо не можеше да се направи.

— Нека за улеснение приемем двадесет и седем хиляди. Следователно тяло, което притежава маса двадесет и седем хиляди тона, се доближи до грунта в отделни точки...

— В шест точки — уточни Горин.

— В шест точки в продължение на...

— Момент... на два часа и четиринадесет минути.

— Два часа и четиринадесет минути. Колега, вие наблюдавахте ли през тези два часа и четиринадесет минути нещо, което би могло сега да се интерпретира като начало на процеса?

— Не — отвърна Горин. Помисли още малко, като се опитваше да си припомни и повтори: — Не.

— За съжаление ние не извършвахме специални наблюдения и това безусловно влияе върху точността на изводите ни. Но все пак може да се предположи, че процесът започна внезапно.

— Това беше експлозия.

Старецът неочаквано се разсърди.

— Наистина ли? Какво смело твърдение! — жлъчно рече той. — Експлозия. Разбира се, експлозия! Но какво експлодира. И защо? Според вас, причината, разбира се, е била... ммм... субективна, а?

Горин го разбра съвсем ясно.

— Да — тихо отвърна той.

Против очакванията му старецът не избухна, а само въздъхна и каза:

— Е, какво пък, ще изследваме и тази вероятност, въпреки че от мое гледище това ще бъде напразно губене на време. Впрочем... по-добре да сторим обратното. Нали няма да започнете да възразявате, драги, ако вашата версия остане заключителна и встъпи в сила едва когато всички останали предположения не се потвърдят?

„Какви други предположения“ — помисли си Горин, преди да кимне за съгласие. И като сметна, че кимването е недостатъчно, проговори:

— Моля ви. Нека бъде така.

Професорът се направи, че не забелязва тона, с който бяха произнесени тия думи.

— Работата е в това, приятелю, че вашето предположение не може нито да се докаже, нито да са отхвърли: то не влиза в категорията на събитията, които могат да се предвидят. Затова нека потърсим други възможности. Например вие не забелязвате ли... На мен самия ми се стори, че тялото, за което говорим, изпитваше най-ефективно въздействие отдолу, откъм грунта?

— Трудно ми е да определя точно — отвърна Горин. — Впечатлението бе, като че ли повърхността буквално се разтвори...

— Отдавам дължимото на формулировката ви, но позволете да забележа, че не разбирам как една повърхност може да се разтвори. Може да се разтвори врата. Появата на тези неизвестни нам сили е поуместно да сравним с изригването на огромен вулкан. Тук ние не се докосваме до разположението на събитията във времето, а искаме да дадем, тъй да се каже, зрителна представа.

— Бих искал да посоча — ехидно забеляза Горин — отсъствието на доказателства в полза на хипотезата за изригване.

— Защо сте против, колега?

— Защото, професоре, както вие се изразявате, зрителната представа може да ни отклони да разсъждаваме в неправилна посока.

Съществуват ред систематически грешки, които се коренят именно в следването на неправилни представи, а резултат на което...

— Още малко и ще започнете да ме учите как да не допускам грешки! — прекъсна го възмутено Серов. — Почакайте. Съгласен ли сте, че източникът на силите се намираше не горе, а долу, на повърхността? Под земята, бихме казали, ако това ставаше на Земята.

Горин не отговори.

— Колега! Колега!

— Не, нищо — бавно изрече Горин. — За Земята. Не биваше да споменавате...

— Простете ми, приятелю! И тъй, ако източникът на силите се е намирал в дълбочина, а силата е въздействувала на тялото в продължение на съвсем кратко време... На колко го преценявате?

— Стори ми се, че всичко стана за частици от секундата — опита се да се съсредоточи Горин.

— Безсъмнено. Но за какви частици? Склонен съм да оценя този промеждутък от време на десет-петнадесет стотни, но като се вземат предвид психологичните корени на възможната грешка, допускам, че явлението е траело до три десети от секундата. В литературата може да намерите указания, че такива внезапни и краткотрайни изригвания са напълно възможни. Но ние отхвърляме тази хипотеза. Защо?

— Първо: самият характер на местността е такъв, че не допуска подобни тектонични явления. И второ: нищо не е изригнало освен малкото количество от повърхностните скали, което е неизбежно при подобно разбиване.

— Да, наоколо има главно отломки от тялото. Значи не е изригване... Ох!... — застена той отново.

— Професоре, какво...

— Кракът ми малко... Та значи не изригване. Но не и експлозия. Поне не такава, каквато вие предполагате. Тогава какво е?

— Да се опитаме да открием — предложи Горин. Той изведнъж почувствува, че започна да се увлича в изследването. — Да предположим, че на късо разстояние под повърхността съществува някаква кухня. Естествено изпълнена с нещо. Тялото, като докосва повърхността на астероида, по един или друг начин въздействува на веществото, което изпълва тази кухня, и то експлодира.

— На ваше място не бих твърдял тъй прибързано за това, с какво е изпълнена каверната. И по какъв начин обектът въздейства върху това ваше неизвестно вещество?

— Бихме могли да допуснем, че е нефт. Леките фракции...

— Бензиностанция под повърхността, великолепно. Но, уви, не става... С една дума, преди нас тук не са стъпвали хора, колега.

— И не ще стъпят — измърмори Горин, усещайки как главоболието му се възвръща.

— Ще дойдат, приятелю. Непременно ще дойдат. Не се съмнявайте в това. Какво, пак ли главата? Вземете още една таблетка. Колко имате?

— Останаха ми четири.

— Тогава ще стигнат.

— Ще стигнат — мрачно потвърди Горин.

— Не се сърдете, нищо не може да се направи. Но това не бива да пречи на работата. Трябва да се работи така, както играят спортистите до финалната свирка... И тъй, що се отнася до нефта, уверено можем да кажем, че тука нефт няма. Съгласен ли сте?

— Ммм...

— Не, не, топлинното въздействие се изключва напълно. Всичко успя да изстине. Два часа и четвърт е напълно достатъчно време. Да оставим нефта настрана — той няма вина тук.

— Добре. Кажете, професоре, не допускате ли, че в природни условия биха могли произволно да се образуват такива вещества, каквито се използват при производството на взривните?

— Взривни вещества? До днес във всеки случай те не са открити никъде в природата. Дори там, където веществото излиза от границите на минералното царство. Бих добавил, че такова едно откритие би преобърнало редица наши основни представи за химията като несъответстващи на действителността. Не, това е прекалено рисковано предположение.

— Тогава... Тогава близко до повърхността биха могли да се намират значителни залежи от химически чисти или поне достатъчно чисти разпадащи се материали...

— Тези материали не умеят да мълчат, приятелю. Те бяха длъжни да съобщят за своето присъствие още щом ние с вас се появихме тук.

— Но да предположим, че те са го съобщили, а ние не сме доловили правилно?

— Това също е из областта на субективните причини.

— Не е задължително. Може би съответните прибори точно тогава са отказали да действуват.

— Тези прибори са толкова много, че е невъзможно всички едновременно да откажат. А дори в този миг нашите прибори...

— Моите показват присъствие.

— А моите — не. Не, приятелю, разпадащи се материали тук няма.

— Тогава какво?

— Ето че и аз не зная. Затова се мъча и си блъскам главата.

— Професоре, не е ли време да се върнем към причините от субективен характер, както се изразихте вие. Нека предположим, че просто...

— Не! — рязко го прекъсна Серов. — Не е време! И никога няма да бъде време! Чувате ли? Вие за пръв път участвувате в експедиция, а аз вече не помня коя поред ми е тази. И аз ви заявявам: никакви субективни причини не могат да съществуват! Ние имаме работа просто с някакво ново явление.

— И вие предполагате, че това явление е станало... а това наше... тяло се е оказало тук, в мястото на проявения ефект, съвсем случайно?

Серов замълча.

— Не, не мисля така — отвърна най-сетне той. — Предполагам, че с появяването си тялото е повлияло по някакъв начин на определени процеси като стимулатор, катализирано ги е и в резултат... Но аз още не виждам механизма на подобно явление.

— Аз също. Слушайте, професоре, а ако в тази кухня е имало газ?

— Газ?

— Точно така. Тялото, като встъпва в контакт с астероида, неизбежно нарушава неговата структура. Възможно е да са се образували микроразтрошавания. Газът е намерил излаз на повърхността. Температурата е била все още достатъчно висока...

— За да се запали газът? Съмнявам се. Освен това газът в кухнята — ако го е имало изобщо, — се е намирал под достатъчно

голямо налягане. Да предположим, че част от него е получила излаз на повърхността. Да допуснем дори, че тази част се е запалила. Е, и какво? Би възникнал факел. Това щеше да ни послужи като предупреждение, би ни позволило да вземем предпазни мерки. Пламъкът не би могъл да се промъкне до масата на състения газ: налягането отвътре е твърде голямо.

— Да — съгласи се Горин. — Очевидно сте прав. Но, откровено казано, нищо друго не ми идва наум. По-скоро обратното.

— Какво ще рече обратното?

— По-скоро си отива от ума ми.

— Ех, и вие! Не бива така. Нека помълчим малко и да помислим.

Те помълчаха. Горин облегна чело на хладното стъкло и затвори очи. Така беше по-лесно. Капките падаха рязко. Мина време, навярно много време. Те не го отмерваха, макар че усещаха как отминават минутите. Горин отвори очи.

— Зората, професоре.

— Какво? Какво общо има зората? Къде?

— Но не, просто зората изгря. Скоро ще се покаже и Слънцето.

— Ах, да — промълви Серов. — Аз просто забравих... Да, Слънцето ще изгрее. Ние ще го видим. — В гласа му обаче нямаше увереност.

— Е, измислихте ли нещо, професоре?

— Аз ли? Да... всъщност не. Знаете ли, малко се отвлякох и потънах в спомени. Все пак имам какво да си спомня. Но в общи линии видяната от нас картина е ясна и източникът на силите е разположен под повърхността. Неясен е само механизмът. Кракът ми, знаете, не ме оставя да се съсредоточа. Дори дявол знае защо ми се дощя да потичам. — Старецът високо се разсмя и Горин също се усмихна. — А вие, приятелю, постигнахте ли нещичко?

— Струва ми се, че да, професоре.

— О, това е любопитно. Е, говорете, изложете хипотезата си...

— Опитвах се да си припомня. И свършено точно, струва ми се, си спомних как изглеждаше това.

— Виждате ли — тъжно забеляза Серов, — вие излязохте поиздръжлив от мене: аз си спомнях неща, които нямат отношение към темата ни, а вие... И какво успяхте да възстановите в паметта си?

Старецът пое шумно дъх след последните фрази.

— Спомних си цвета. Нали не сте го забравили? Това е важно. Беше не червено и не жълто избухване. Отначало беше синьо. Яркосиньо със слаби зеленикави оттенъци.

— Помня и бялото. Имаше и бяло. Сега си спомням съвсем отчетливо.

— Говорете съвсем кратко, така ще бъде по-добре.

— Ще опитам. Благодаря! И после?

— Синьо избухване с огромна мощност. Цветът на мълнията.

— На мълнията? О! Това е идея!

— Електричен разряд, разбирате ли?

— Любопитно. Аргументирайте се.

— Масата на нашата... на нашия... — Горин се запъна.

— Масата на тялото, приятелю. И нататък?

— Тялото се е състояло в основата си от метал.

— Да кажем към седемдесет процента.

— Достатъчно солидна маса. Могъщ електрод.

— Добре, да допуснем. Но източник на енергия?

— Под повърхността, както и мислехме.

— Не разбирам...

— Помислете, професоре. Ако ние допуснем, че в района, в който тялото влезе в контакт с астероида, би могло да се окаже кухня, тогава можем да предположим също — нека за момента приемем, — че в тази кухня има залеж от каменни въглища.

— Каменни въглища на астероида? Не... нефт тук-там... неговият генезис в края на краищата не ни е още съвсем ясен. Но въглища...

— А доколко ви е ясен генезисът на астероида? Защо да не приемем макар за момент наличието на цинкови залежи.

— Самороден? Хм... А откъде ще вземете сярна киселина? Тя ви е необходима за идеята.

— Това не е тъй сложно. Ако има серни окиси и вода, ще получим киселина. Това е гимназиална химия... Водата е във вид на лед, но високата температура...

— И все пак... дори при наличието на всички тези съвпадения... — Старецът замълча, за да си поеме дъх. — Дори тогава не бихме имали киселина. А във воден разтвор тя е съвсем слабо йонизирана.

— Не зная — обидено рече Горин.

— Не се мръщете. Хипотезите не бива да се приемат на вяра. Макар, да си призная, в идеята ви за електричния разряд има нещо привлекателно. Тази идея ми харесва. Такъв разряд би могло да се предизвика от... По дяволите!

— Какао?

— Би могло да се предизвика, казах, от късо съединение в кухината на нашето тяло. А там ще има предостатъчно вещества, способни да експлодират.

— И още как! Но ако не приемате, че това може да са въглища, то как...

Професорът замълча, размишлявайки.

— Не съм съгласен, колега. Никому не се е удало да наблюдава в естествени условия подобни източници на електрически ток. Те са човешко изобретение. Човекът, приятелю, неговият разум — това е най-прекрасното...

— Животът е прекрасен във всичките си прояви — промърмори Горин стереотипната фраза. Той мислеше за Лилия и фразата му се стори точен израз на мисълта.

— Това е безспорно — рече старецът, като за миг престана да пъшка: през последните минути само това правеше. — Животът във всичките му прояви — това е...

Той внезапно млъкна и след секунда запъшка още по-силно. Горин имаше чувството, че още малко и те ще овладеят спомените, а с тях и истината.

— Кажете — изведнъж попита Серов с друг, бодър и дори леко звънък глас. — Кажете, а вие през това време не наблюдавахте ли нещо, което... което би могло да се отнася до вашата фраза?

Фразата се отнасяше до Лилия, но старецът не би могъл да знае това. Горин наведе очи.

— Аз просто наблюдавах пепелника — измънка той. — И креслото. Това е всичко, маестро.

— Разбирате ли — рече старецът, — мене също ми хрумна... Разрядът очевидно има място. Именно електричен. И ако помислим за източника му, можем да се спрем на един от двата извода: или под повърхността съществува някакъв зареден пласт — но от природно явление, което не притежава инстинкт, и следователно не може да

подбере най-слабото място за удара си, нашето тяло е достатъчно добре защитено...

— Естествено, че е твърде малко вероятно, но все пак би могло да се случи.

— Оставете ме да довърша. Или... или това е живот.

— Живот?

— Разбира се! Заредени пластове досега не са наблюдавани. Затова пък същества, които притежават мощни електрични заряди, има и на Земята, и на други планети. Мощността естествено е по-ниска, но това не е принципен въпрос. А ако тук действително съществува живот — на повърхността или под нея, — той неизбежно притежава обмяна, основана на пряко черпене на слънчева енергия. Тогава съвсем не е изключено тия същества в случай на опасност да могат да се защищават именно по този начин.

Горин подпираше главата си с длани. Иначе не би могъл да я държи изправена. Страшно му се спеше.

— Ние бихме забелязали, професоре — процеди той. — Но беше пусто.

— Ако животът е на повърхността? А ако е под нея?

— В тази кухня?

— Не е задължително точно там.

— Във вещество с такава плътност?

— Тази плътност е далеч от граничната. И ако съществото притежава плътност, да кажем два пъти по-голяма...

— Може би — уморено се съгласи Горин. — Може би е същество. Или цялата тая буца. Целият астероид.

— Всъщност защо не? Горин, вие заспахте ли?

— Още не, професоре. Но съм близко до това.

— Да не сте посмели да заспите! Не заспивайте, мое момче! Именно сега не можете да си позволите подобно нещо. Помислете: мястото, в което се намираме, е единственото подходящо за кацане.

— Твърде удобно място — измърмори Горин.

— Тук ще кацнат пак! Разберете: ще дойде нов кораб и ще кацне тук!

— Това не бива да допуснем — пряко сили проговори Горин.

— В никакъв случай! Вие разбирате какво трябва да сторим, нали?

— Не виждам как ще съумеем.

— Ще дадем знак за опасност!

— Кръст? А как?

— Как ли? Ами ние, ние самите.

Горин размишляваше, дишайки дълбоко.

— Няма да успеем.

— Трябва да успеем! Трябва!

Горин замълча. Кръвта продължаваше да капе от разцепеното му чело и от плешката; в скафандъра вече се бе образувала локвичка и гърдите на младия човек лежаха в нея. Той усещаше как с всяка капка животът си отива, как приближава сънят, който впрочем носи друго име... Горин помръдна ръце, опитвайки се да изпълзи. После — краката.

— Твърде малки ми са шансовете, професоре. А вие?

— Аз, за съжаление, съм нетранспортабилен, както казват медиците. Ако бяхме по-предвидливи, при тръгването щяхме да вземем и колички. А така... Виждате ли, приятелю, краката ми са раздробени и нещо лежи върху им. Парче от обтекателя, ако не се лъжа. Изобщо не мога да се движа.

— Но как вие...

— Как не съм изнемогнал от загубата на кръв ли? Изхитрих се да лежа наклонен, с главата надолу. Тук релефът е такъв. Как мислите, далеч ли сте от мене?

— Около един километър — пресметна Горин. — Когато излязохме, успяхме да се отдалечим на около четиристотин метра, а после взривът ни изхвърли... Като съдя по това, колко ясно се чуваме, смятам, че е около километър — иначе приемането щеше да е по-лошо, радиостанциите ни са слаби.

— Вие трябва да допълзите. Да допълзите и да ме освободите от обтекателя — при тукашната гравитация това съвсем няма да е трудно, — да ме изправите и да легнете върху ми кръстообразно.

— Вие мислите, че те...

— Не зная дали те ще разберат какво означава това. Но няма да кацнат, за да не ни смажат. Ще спуснат човек. А след това вече ще се оправят.

— Пълзя — рече Горин.

Той вече наистина се движеше. Между пепелника и изтръгнатото кресло, което се валяше сред камъните, имаше относително равно място и можеше да се надява, че ще пропълзи, без да разреже скафандъра. Там, където лежеше професорът, трябваше да пълзи много по-внимателно: там очевидно ще има по-големи метални отломки. И ще трябва да пълзи не направо, а по дъга, заобикаляйки мястото, където избухна взривът: този район не би могъл да пресече дори прав, камо ли по корем. Горин пълзеше, главата му се чукаше по вътрешната повърхност на шлема и той плюеше, щом течащата отгоре кръв попаднеше по устните му.

— Но ако ви сложа да легнете хоризонтално... — промълви той. Серов го чу.

— Не се тревожете. Това вече няма да бъда аз. Виждате ли, генераторът ми е смачкан и действа все по-лошо, тъй че...

Горин изстена.

— Разбирам, приятелю, и ми е много неудобно, че ще трябва да ви оставя сам.

— Няма да е задълго — изхриптя Горин.

— Но това ще бъдат тъжни минути. Потърсете утешение в едно: тези, които ще долетят тук след нас, ще останат живи. Техният кораб няма да експлодира като нашата „Заря“.

— Да — измънка Горин. Главата го болеше ужасно. Той извърна лице надясно и потърси с отеклите си устни шишенцето за първа помощ и изсмука още една таблетка. И отново размърда ръце и крака, движейки се между отломките като древно влечуго.

— И все пак — чу се гласът на Серов — ние направихме откритие.

— Само дето не знаем какво е.

— Пласт или живот? Мисля, сигурен съм, че е живот. Във всеки случай записах това в бележника. Ръцете ми за щастие оцеляха. Бележникът трябва да остане отгоре. — Серов отделяше думите с продължителни паузи. — Когато легнете отгоре, вземете го и го поставете върху гърдите си. Трябва да го намерят. На всяка цена...

— Благодаря ви, професоре — едва изрече младият.

— Какво има? За какво?

— Вие ми помогнахте. Иначе бих умрял с мисълта, че за всичко е виновен някой от нашите, от екипажа. Бях решил, че експлозията е

станала поради небрежността на някого.

— Аз знаех защо приказвате за субективни причини. Но това не беше вярно, ние с вас го установихме. Вашето извинение е, че това е първата ви експедиция. Иначе бихте знаели. Това не са такива хора. На тях можете да вярвате повече, отколкото на себе си.

— Точно за това ви благодаря.

— Но защо? Аз просто ви обясних. Виждате ли ме? Аз запалих фенерчето, но мъчно мога да си представя от коя страна ще се появите.

— Не се тревожете. Аз пълзя по пеленга. Рано или късно ще ви видя.

— Чудесно, приятелю. Аз сега ще помълча. Пестете пътя си. Пред очите ми играят едни кръгове... Но вие ще чувате дишането ми. Добре ще е, ако забележите фенерчето, преди то да се прекрати.

— Аз го виждам вече, професоре — промълви Горин. — Виждам го.

— Тогава прощавайте, приятелю. Аз, изглежда, вече...

— Почакайте, професоре — помоли Горин.

Сега той чуваше само дишането, шумно и хрипливо, което ставаше все по-често. Горин пълзеше и локвичката се плискаше в скафандъра. Трябваше да пропълзи край отломките от „Заря“, разпилени от внезапната и мощна експлозия, от която бяха оцелели само те двамата, излезли, за да вземат проби от почвата, там, където тя не беше изгорена от кацането на кораба. В черните камъни се отрази първият слънчев лъч. Слънцето бавно се издигаше пред очите на човека и Горин си помисли, че сега ще му е по-лесно да пълзи.

Винаги е по-лесно, ако виждаш накъде трябва да се движиш.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 44,45/1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.